



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 91/2025-35

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a zo sudcov Petra Molnára a Petra Straku (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], narodeného [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného URBAN & PARTNERS s.r.o., advokátska kancelária, Červeňova 15, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Trnava (predtým Okresného súdu Piešťany) v konaní sp. zn. PN-15C/39/2019 (pôvodne sp. zn. 15C/39/2019) takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Trnava (predtým Okresného súdu Piešťany) v konaní sp. zn. PN-15C/39/2019 (pôvodne sp. zn. 15C/39/2019) **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Trnava v konaní sp. zn. PN-15C/39/2019 **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie **1 000 eur**, ktoré mu **j e** Okresný súd Trnava **p o v i n n ý** vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Trnava **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **856,75 eur** a zaplatiť ich advokátovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 26. novembra 2024 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa (doplnená podaním doručeným ústavnému súdu 16. decembra 2024, 21. januára 2025 a 26. februára 2025), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu označeným v záhlaví tohto nálezu. Sťažovateľ požaduje priznanie finančného zadosťučinenia a náhrady trov konania. Rovnako žiada, aby ústavný súd prikázal konať okresnému súdu bez zbytočných prietáhov.
2. Predmetom súdneho konania bola žaloba o určenie neplatnosti darovacej zmluvy (podaná 26. apríla 2019). Dňa 12. januára 2023 bolo vydané uznesenie o zastavení konania, ktoré nadobudlo právoplatnosť 2. marca 2023.
3. Vyšší súdny úradník rozhodol prvýkrát o náhrade trov konania 21. novembra 2024. Proti tomuto rozhodnutiu bola podaná sťažnosť, o ktorej súd rozhodol uznesením z 20. februára 2025 tak, že napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil na nové konanie a rozhodnutie. Vec teda dosiaľ nie je právoplatne rozhodnutá.
4. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti namieta, že vec je síce právoplatne skončená, no rozhodnutie o trovách konania trvá neprimerane dlho a dosiaľ o nich nebolo právoplatne rozhodnuté.
5. Okresný súd vo vyjadrení uznal, že o výške trov konania nebolo rozhodnuté v zákonnej lehote, čo bolo spôsobené zaťaženosťou tohto súdneho oddelenia. Namieta však zjavne neprimerané finančné zadosťučinenie, ktoré sťažovateľ požaduje – 5x vyššie (9 000 eur), ako je samotná náhrada trov konania, ktorá mu má byť zaplatená (1 675,53 eur).

II.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

6. Podstata námietok sťažovateľa spočíva v konštatovaní nečinnosti okresného súdu v napadnutom konaní vo fáze rozhodovania o výške náhrady trov konania.
7. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv neexistuje zásadnejšia odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).
8. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitnosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet

sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľa.

9. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitost' veci, možno konštatovať, že rozhodovanie o trovách konania je rutinnou záležitosťou každodennej praxe súdov, preto výrazné predĺženie postupu súdu v napadnutom konaní nie je dôvodné.

10. Právoplatné rozhodnutie o trovách konania má pre sťažovateľa nepochybne subjektívny význam, no z hľadiska judikatúry ústavného súdu, resp. ESLP nejde o konanie, pri ktorom je zvýšená požiadavka na rýchlosť konania.

11. V správaní sťažovateľa ako sporovej strany ústavný súd nevzhladol okolnosť, ktorá by prispela k doterajšej dĺžke napadnutého konania. Využitie procesných oprávnení strán sporu – podanie sťažnosti proti uzneseniu o trovách konania, objektívne môže viesť k oddialeniu konečného rozhodnutia, nie je však spôsobilé ospravedlniť nečinnosť okresného súdu a zjavne oneskorené rozhodovanie.

12. Ústavný súd vníma ako ústavne neakceptovateľnú absolútnu nečinnosť okresného súdu v období po právoplatnom zastavení súdneho konania až do vydania prvého rozhodnutia vyššieho súdneho úradníka (viac ako rok a pol). Dĺžku rozhodovania v trvaní viac ako dvoch rokov, počas ktorej *de facto* nie je rozhodnuté o výške trov priznaných sťažovateľovi s konečnou platnosťou, nemožno považovať za primeranú (pozri napríklad I. ÚS 315/2024). Ústavný súd akcentuje, že konajúci súd je aj v tejto fáze konania povinný rešpektovať základný princíp hospodárnosti konania vyjadrený v čl. 17 Civilného sporového poriadku.

13. Napokon ústavný súd poukazuje aj na rozsudok ESLP v prípade Čičmanec proti Slovenskej republike (rozsudok z 28. 6. 2016 k sťažnosti č. 65302/11), ktorým ESLP rozhodol okrem iného aj o tom, že dĺžka konania napadnutého sťažnosťou nespĺňala požiadavku primeranej lehoty podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (a to aj napriek skutočnosti, že toto konanie v čase podania ústavnej sťažnosti prebiehalo podobne ako v tomto prípade už len vo fáze týkajúcej sa trov konania). V bode 50 uvedeného rozsudku ESLP konštatoval, že čl. 6 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby všetky stupne konania týkajúce sa rozhodovania o občianskych právach a záväzkoch vrátane konania nasledujúceho po rozsudku v merite veci (čo zahŕňa aj fázu konania týkajúcu sa trov) boli rozhodnuté v primeranej lehote.

14. Ústavný súd s ohľadom na všetky uvedené skutočnosti uzavrel, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a jeho práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (výrok 1 tohto nálezu).

15. Okresný súd dosiaľ o trovách konania právoplatne nerozhodol, preto ústavný doplnil ochranu o uloženie príkazu vo veci konať [čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)] (výrok 2 tohto nálezu).

III.

Primerané finančné zadost'učinenie a náhrada trov konania

16. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. e) zákona ústavnom súde môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva

podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

17. S'ťažovateľ v ústavnej s'ťažnosti žiada priznať primerané finančné zadost'učinenie 9 000 eur, čo je zjavne neprimerané (najmä v pomere k náhrade trov konania, o ktorej sa má rozhodnúť). Ústavný súd pri určení sumy finančného zadost'učinenia vzal do úvahy celkovú doterajšiu dĺžku napadnutého konania, na strane druhej však aj skutočnosť, že v súčasnosti sa rozhoduje už „len“ o trovách konania. Miera právnej neistoty s'ťažovateľa sa právoplatným uznesením súdu o zastavení konania výrazne oslabila. Ústavný súd preto považoval za primerané priznanie finančného zadost'učinenia 1 000 eur (výrok 3 tohto nálezu) a vo zvyšnej časti návrhu s'ťažovateľa nevyhoviel (bod 5 výroku tohto nálezu).

18. Ústavný súd priznal s'ťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 856,75 eur (výrok 4 tohto nálezu).

19. Pri výpočte trov právneho zastúpenia s'ťažovateľa vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [(ďalej len „vyhláška“); § 11 ods. 3, § 13a, § 16 ods. 3, § 18 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2024 je 343,25 eur a hodnota režijného paušálu je 13,73 eur. S'ťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2024 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej s'ťažnosti), čo celkovo predstavuje 713,96 eur. Ústavný súd nepriznal s'ťažovateľovi náhradu trov konania za podané doplnenia ústavných s'ťažností, pretože neobsahovali žiadnu podstatnú ústavnoprávnu argumentáciu s výnimkou oznámenia o tom, že namietané konania trvajú dlhšie, ako tomu bolo v čase podania ústavných s'ťažností.

20. Ústavný súd vypočítanú náhradu trov s'ťažovateľa zvýšil podľa § 18 ods. 3 vyhlášky o daň z pridanej hodnoty, pretože právny zástupca s'ťažovateľa je platiteľom tejto nepriamej dane. Pri určení výšky jej sadzby postupoval podľa § 27 ods. 5 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o DPH“), v zmysle ktorého sa pri zmene sadzby dane použije pri každom vzniku daňovej povinnosti sadzba dane platná v deň vzniku daňovej povinnosti. Keďže daňová povinnosť právnemu zástupcovi s'ťažovateľa vznikla dňom dodania služby (§ 19 ods. 2 zákona o DPH), pri úkonoch právnej služby realizovaných a vyúčtovaných do 31. decembra 2024 ústavný súd použil sadzbu dane z pridanej hodnoty vo výške 20 %.

21. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu s'ťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia (výrok 4 tohto nálezu).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. marca 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu